

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦ
ΕΡΕΥΝΗΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΗΜ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΟΝΕΤΑ

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

1951

νά δείξη ἢ νεοελληνικὴ ποιήσις. Δὲν διαθέτω πλούσιο γῶρο γιὰ νὰ τὸ μεταφέρω ὀλόκληρο. Ὅμως ξαναλέω τὶς στροφές αὐτές— κ' ἔπειτα ἀνοίγω τὶς «Ὠδές» γιὰ ν' ἀναπνεύσω τὴν ποίησιν πού ἀνακαλοῦν.

Μοναχικὲ κι ἀπρόσιτε μὲς στὴν κλειστὴ σου θλίψη,
Ποιὰ ὀδύνη σοῦ ἔσκαψε τὸ στήθος καὶ τῶκανε νὰ
[ἤχη,

Ἄσχι σὰν ἤχος λυπημένου ἀλοῦ, σὰν πτερωτὴ βροντὴ.
(Θανάσιμη τοξότη, πού σκοπεύεις μ' εὐστοχὸν χεῖρα.
Ἐραστὴ τοῦ γαλαζίου καὶ τοῦ ψηλοῦ γκρεμοῦ.

Ἄσχι ν' ἀγγίσω τὴν καμπύλη σου σὰν ἕνας βέβηλος,
Κι ἄς μοῦ καοῦν τὰ δάχτυλα κ' ἡ γλῶσσα ἄς μοῦ
(κοπῆ).

Δὲν ἦσαν γιὰ νὰ πατῆς τὴ γῆ.
Νὰ τριγυρνᾶς ἦσαν μ' ἀετοὺς καὶ λέοντας στοὺς
[κῆπους τῶν Πιερίδων.

Ἐκεί πού φέγγει ἔρατεινὴ ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς μέρας
Καὶ πού καπνὸς δὲν ἔθλιψε ποτὲ τὸ γαλάζιο τῶν
[αἰθέρων.

Καὶ νὰ χτυπᾶς καὶ νὰ συντρίβης μίαν πρὸς μίαν
[τῆς λύρας τὶς χορδὰς ὄλες
Καὶ νὰ ξυπνᾶ ἡ Μοῦσα ἢ Ἄρετὴ μὲς ἀπ' τὴν
[κλίση τῶν ἀνέμων,

Ἄμάργασσι κι ὀλόγυμνη καὶ νὰ σὲ παίρνῃ ἀπάνω
Μέσα εἰς τὸ χάος ἀμέτρητον τῶν οὐρανίων ἐρήμων.

Μυρτιά φέρνω καὶ κλαδιὰ κυκαρίσσου.

Ἡ ἐντύπωσή μου μετὰ τὴν «Ἀκολουθία», εἶναι ὅτι ὁ κ. Θέμελης γίνεται μιὰ μορφὴ δεσπίζουσα στὸν νεοελληνικὸ λυρισμὸ. Καὶ μᾶς χρειάζονται οἱ ἔντονα ξεκομμένες αὐτὲς ποιητικὲς προσωπικότητες, γιατί γίνονται κατὰ κάποιον τρόπο ὁδηγοὶ σὲ μιὰ περιοχὴ, ἀκόμα παρθένα ἀπὸ βαθειὰ ἀχνάρια.

ΑΙΜ. Χ.

Ἰωσήφ Ν. Σηφαλάκη: «Δημήτρης Σαράτσης».

Χρωστῶ χάρι στὸν κ. Ἰωσήφ Ν. Σηφαλάκη, πού μὲ τὸ λιγοσέλιδο βιβλίον του (διάλεξη ὀργανωμένη ἀπὸ τὴν Ἱστορικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν) μοῦ δίνει ἀφορμὴ νὰ κάμω κι ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ στήλη μνημόσυνο τοῦ Δημήτρη Σαράτση. Δὲν μπόρεσα νὰ πάω στὴν κηδεῖα του, — τὸ ἴδιο ἀπόγευμα κηδεύονταν κι ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος. Κ' ἐγὼ δὲν ξαίρω πῶς, — ἢ πρόσκληση, νομίζω, χάθηκε στὸ ταχυδρομεῖο, — δὲν κατόρθωσα ν' ἀκούσω τὴ διάλεξη τοῦ κ. Σηφαλάκη, πού κι αὐτὴ ἦταν ἕνα μνημόσυνο τοῦ Σαράτση. Τώρα, λοιπόν, θέλω νὰ κάμω τὸ χρέος μου καὶ νὰ τιμήσω τὴ μνήμη ἑνὸς ἀνθρώπου, ἑνὸς «ὀδηγοῦ» ὅπως ὀνομάζει ὁ κ. Σηφαλάκης τὸν Σαράτση, ἑνὸς ἀγωνιστῆ θὰ ἔλεγα, πού πολὺ τὸν αἰσθάνθηκε ἡ ἐποχὴ του, μολονότι ἐννοοῦσε νὰ μένει σ' ἐπαρχιακὴ πόλιν, καὶ πολλὰ τῆς ἐπρόσφερε μὲ τὴν ἐλεύθερη ἀλλὰ καὶ συνετὴ σκέψιν του, μὲ τὸν φωτισμένο πατριωτισμὸ του, μὲ τὸ ἀνώτερο ἦθος του.

Ὁ Δημήτρης Σαράτσης σπούδασε κ' ἔμεινε γιατρός 56 ὀλόκληρα χρόνια. Ὅχι ὅμως ὁ ἐπαγγελματίας γιατρός, αὐτὸς πού περιορίζεται

νὰ κάμει τὸ ἐπιστημονικὸ του καθήκον καὶ ξεχνᾶει ποιὲς εἶναι οἱ εὐρύτερες ἀνθρωπιστικὲς καὶ κοινωνικὲς του ὑποχρεώσεις. Ὁ Σαράτσης εἶδε τὴν ἱατρικὴν σὰν ὑψηλὸ λειτούργημα καὶ ποτὲ δὲν τὴν κατέβασε ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο αὐτό, ὅσες κι ἂν ἦταν οἱ δυσκολίες καὶ ὅσους ἀγῶνες καὶ θυσίες κι ἂν ἔπρεπε νὰ κάμει. Ὁ κ. Σηφαλάκης, σὲ μιὰ γενικὴ τοποθέτηση τῆς ἀποστολῆς τοῦ γιατροῦ, σημειώνει: «Ὁ Γιατρός εἶναι φορέας καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πρωταρχικοὺς πολιτισμοῦ γιὰ τὸν τόπο του. Καὶ σὰν τέτοιος, ἔχει χρέος νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ καιροῦ του καὶ τὰ πνευματικὰ ζητήματα τῆς πατρίδας του. Ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τοῦ γιατροῦ τὸν ὑποχρεώνει νὰ ἐξετάζει τὰ προβλήματα, πού ἀφοροῦνε τὸ λαὸ καὶ πού θὰ ἀνεβάσουν, εἴτε σήμερον, εἴτε αὔριον, τὸ βιοτικὸ καὶ πνευματικὸ του ἐπίπεδο». Καὶ πολὺ σωστὰ ὁ κ. Σηφαλάκης ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Σαράτσης «συμβολίζει τὸν γιατρό, πού δὲ βλέπει τὴν ἐπιστῆμην του σὰν μέσο μονάχα βιοποριστικὸ ἢ τὸ πολὺ σὰν ἐφόδιο, πού θὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ ἀξιοπρεπὴ θέσιν στὴν κοινωνία. Ὁ Δημήτρης Σαράτσης συμβολίζει τὸν γιατρό, πού νιώθει τὴν ἐπιστῆμην του σὰν ἀφετηρία μιᾶς πλατύτερης δουλειᾶς ἀναγκαίας καὶ πολύτιμης γιὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ πνευματικοῦ του ἐπιπέδου».

Κι ἀλήθεια, ἀφετηρία ἦταν γιὰ τὸν Σαράτση ἡ ἱατρικὴ, — ἡ ἱατρικὴ πού φέρνει πολὺ κοντὰ στὸν ἄνθρωπον, — ἀφετηρία γιὰ μιὰ πλατύτερη ἐπιστημονικὴ καὶ κοινωνικὴ δράσιν, πού ἄρχισε γύρω στὰ 1894 μ' ἕνα σημαντικό δημοσίευσμά του γιὰ τὴν χολέρα, πού ἐπέφερε ἀπὸ λογιῶν-λογίῶν προσπάθειες πού ἔδειχναν τὸν ἀνώτερον πατριωτισμὸ του καὶ τὴν πίστην του ὅτι ἐθνικὴ ἀκμὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει χωρὶς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, καὶ στάθηκε πολὺ στὸ δημοτικισμὸ καὶ στὰ παράπλευρα αἰτήματα πού ζητοῦσαν τὴν ὀργάνωσιν τῆς νέας Παιδείας πού ἔλειπε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ μένει ἱστορικὴ ἡ εὐθύνη του γιὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἀνώτερου Παρθεναγωγείου Βόλου καὶ ἡ πανηγυρικὴ ἀθώωσίν του, καθὼς καὶ τοῦ Δελμούζου, ἀπὸ τὸ Ἐφετεῖο Ναυπλίου. Τόσες ἄλλες πρωτοβουλίες, — γιὰ τὶς κοινωνικὲς ἀσφαλίσεις, τὰ λαϊκὰ σπίτια κλπ., — τόσαι ἄλλοι ἀγῶνες, τόση ζωντάνια καὶ τόση ὀρμὴ: Ὁ Σαράτσης ὀγδόντα χρόνων ἔκαμε τὰ περασμένα Χριστούγεννα μπάνις στὸ Παλιὸ Φάληρον!

Ὁ Βόλος ἔχασε τὴν πιὸ χαρακτηριστικὴν του μορφὴν, ἀλλὰ κι ὁ ἑλληνικὸς προοδευτικὸς κόσμος ἕναν ἀγωνιστὴν, πού δύσκολα θὰ βάλει ἄλλον στὴ θέσιν του.

Γιάννη Γ. Γιαννόπουλου: «Ἡλεκτροτεχνία».

Ἀκόμη μιὰ προσφορὰ τοῦ κ. Γιάννη Γ. Γιαννόπουλου στὸν ἐπιστημονικὸν μας λόγον πού ἄρχισε πιά νὰ χρησιμοποιεῖ τὴν δημοτικὴν καὶ νὰ κερδίζει σὲ ἀπλότητα καὶ σὲ ζωντάνια: Οἱ 630 σελίδες τῆς «Ἡλεκτροτεχνίας» του ἔπειτ' ἀπὸ τὶς 1381 σελίδες τῆς τρίτομης «Ἡλεκτρολογίας»